

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Társzerkesztő: Holtó Adólf.
Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel

A Stuttgarti szocialista kongresszus.

Most zajlott le Németország Stuttgart egyetemi városában a szocialisták nemzetközi kongresszusa.

A többi nagyérdékű kérdések között különösen azt a döntő fontosságú kérdést vetették fel, nemzetközi legyen-e a szocializmus szervezete világszerte, vagy pedig nemzeti? Más szóval felvetették azt a kérdést, hogy a hazafias szocializmus létjogosultságát ismerjék-e el, vagy pedig a hazafias célokat és áramlat megtagadó nemzetközi szocialis érdeket? Ezt a kérdést bocsájtották szavazás alá és a kongresszus majdnem egyhangulag a szocializmus nemzetivé tétele mellett foglalt állást. Ez az álláspont helyes; a mi nézetünk is az volt mindenkoron.

Megpróbáljuk közelebbről indokolni, hogy miért helyes ez az intencionális elvekkal szemben. Ennek a helyessége csak a szocializmus gyakorlati alkalmazásának terén észlelhető; mert az a messze levő eszmény, az egész világ boldogságának eszméje, a világállam eszméje, a nemzetek és osztályok közötti válaszfalak lerontásának kívánója, ami a nemzetközi szocializmus alap gondolata, sohasem halhat ki az emberek szívéből.

Csak hogy ez az eszmény ma még oly messze van a gyakorlati megvalósítástól, hogy bátran foghatják rá, hogy még a kultur ember nézőpontjáról tekintve is utópisztikus. Már pedig a szocializmusnak, amennyiben diadalra akar jutni, amennyiben eszméi elterjedését akarja elérni, nem szabad utópisztikus és a társadalom előtt érthetetlen tanokat propogálni, hanem számolnia kell az emberi szív érzületével, amelybe ezen idő szerint a haza szent eszméje iránt való ragaszkodás mélyen be van írva.

Azt mondhatjuk bátran, hogy a haza eszméhez való rajonkodás, a hazafiai szeretet benne volt a nemzetközi szocialisták szívében is, bár szerették volna azt, mert a hazát mostoha atyjuknak hitték, eltagadni. De tévedésben voltak. Mert nem a haza volt irántuk hálátlan, hanem azok, akik a hatalmat kezelték. Mert mi a haza? nem egyéb, mint összesége azon egy történeti multtal bíró, egy nyelvű, egy gon-

dolkozású embereknek, akik egy földterületen századokon át közös sorsban éltek. — Tehát valamenynyien a haza tagjai vagyunk. Az a szeretet, mely a gyermeket családjához fűzi, amely a földmivelőt ősi földjéhez köti, amely őt és őseit eltartotta, ez a szeretet alapja a hazaszeretetnek. Ez pedig az emberi szíven mélyen él.

A szeretet pedig a szocializmus alapelve.

De a szocializmus megvalósítása csak nemzeti tartalommal lehet azért is, mert az emberek közötti nemzeti különbség természetes; és a természet alkotta differenciákat vagy igen nehezen, vagy egyáltalán nem lehet megsemmisíteni. Minden emberi alkotás leomlik idővel; de az isteni marandó, bár az anyagesoportosulás a természetben sem örök. Valamikor, ha a szocializmus világállam megalakul, a nemzeteknek abban igen fontos szerepük lesz: ők lesznek a tagok, a világgondolkodás közvetítői a világ különböző nemzeteinél; az európai egyesült államokat tán szövetségtanács igazgatja, de minden államnak külön élete lesz, akár csak most az amerikai egyesült államokban. Az egész világ egyesületét irányíthatja egy gondolat, egy eszme, de ennek periferikus gyakorlati keresztülvitele mindenestre csak a nemzetcsoportosulások által lesz lehetséges.

Kimutattuk, hogy a szocializmus terjedésének nagy lendületet fog adni, ha azt nemzeti tartalommal töltik meg, s hogy a szocialista sem lehet hazafiatlan, mert ez ellenkezik a szocializmus alapelveivel, az emberszeretettel.

Az emberszeretetről lévén szó, — különösnek tetszik, hogy a Stuttgarti szocialista kongresszus még sem nyilatkozott a háboru ellen.

Ennek megint gyakorlati és taktikai oka van.

A vérontás az ember alaptermészetével ellenkezik, azt perhorreszkálja. De látjuk, hogy az erőszak a természetben rendszer; az erős megeszi vagy leigazza a gyengét. Ennek mélyebb szociológiai oka van: rájöttek, hogy az erőszaknak, az erősek uralmának roppant szerepe van az emberiség haladásában: megszabta a fejlődés kereteit. Nos ez a szerepe a háborunak: patalizálja az emberek közti kü-

lönbségeket. A modern háboruk nyomában nagy átalakulások járnak, egy lökessel visszük az emberiséget előre; pl. vegyük az orosz-japán háborut; ez okozta a japán nemzeti haladást és az orosz szocialis forradalmat, s ez utóbbi, talán csak lassan, de át fogja alakítani szent Oroszországot. Tehát a vér, mely kifoly, termő talaja, melegágya a nagy eszmék előhaladásának; a civilizálatlan népek közt a háboru pedig a kultura, az európai kultura terjesztője, melynek általános elterjedése az emberiség egységes gondolkodása szempontjából nagyfontosságú.

Az emberiségnek, ha a háboru egyelőre kiküszöbölni nem tudja is, csak az a kötelessége, hogy annak csapásait enyhítse, s kegyetlenségeit megakadályozza, hogy azt a legkirívóbb szükség esetén vegye csak igénybe s befejezését siettesse.

— 140 ezer korona iskolai célokra.

Megbízható kezekből azt az örvendetes hírt vettük, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter 140 ezer koronát engedélyezett a csongrádi népiskolák fejlesztésére. Kifolyása ez azon közgyűlési határozatnak, mellyel községünk felkérte a miniszter urat, hogy tekintettel városunk nyomasztó pénzügyviszonyaira, tíz év leforgása alatt engedélyezzen 140 ezer koronát a csongrádi népiskolák szaporítására. Voltak, kik a miniszter becsapásának minősítették akkor ezen közgyűlési határozatot, a fejlemények beigazolták, hogy bölcsen cselekedett tanügyünk érdekében a képviselő testület, amidőn ezen 140 ezer koronát megszavazta a népiskolák szaporítására és felszerelésére, mit röviden fejlesztésnek nevezünk, mert ime a vallás- és közoktatásügyi miniszter magáéya tette a közgyűlés álláspontját és magas intézkedésével biztosította népiskoláinkat arra nézve, hogy a közoktatási igényeknek minél tökéletesebben megfelelhessenek. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter tehát városunk méltó díszpolgárának bizonyult. El ne mulassza azért a közgyűlés neki ezen nagylelkűségéért hódolatteljes köszönetet szavazni.

A szülőkhöz.

Szeptember hó elején megnyílnak a tanintézetek, hogy oktatás és nevelés végett befogadják a serdülő nemzedéket. Bár átértenék a szülők ez egyszerű szavakkal kifejezett eseménynek mélyreható jelentőségét.

A legtöbb szülő ugyanis olyan kény-

szernek tekintni gyermekeinek iskoláztatását, melyet csak a kiszabott büntetések elkerülése miatt kell teljesíteni, különben pedig, ha nem volna az iskoláztatás kötelezettsége büntetéssel megpecsételve, saját jószántából épen nem érezné magát indítatva annak teljesítésére.

Innét van az a vonakodás is, hogy akárhányszor addig nem adja föl gyermekét az iskolába, ameddig az őszi szántást-vetést el nem végzi, jászolra nem kerül a jószág és el nem adja a ludakat, meg a pulykákat, mert addig ostorhajónak meg pásztornak kell a gyermek és nem gondolja meg az ily vétkes szülő, hogy gyermekét legdrágább örökségétől, melyet az idő és moly meg nem emésztenek, a tolvajok ki nem ásnak és el nem lopnak, a tudománytól és emberi mivoltától fosztja meg.

Tudnia kellene ugyanis minden szülőnek, hogy tőle a gyermek, csak mint állat — bár lelkes állat — születik, embeerré azonban csak az oktatás és nevelés által válik. A léleknek benne alvó csiráját csak ezek képesek belőle kicsalni és az emberi méltóság terebélyes és gyümölcsöző fájává nevelni.

Nagy tévedés tehát a szülőktől, ha azt hiszik és azt gondolják, hogy untig elég, ha gyermekeiket csak télen át járatták iskolába, akkor is leginkább azért, hogy ne csirimpoljanak otthon a kuckóban, kora tavasztól pedig késő őszig, mikor ők nagyobb mértékben vannak a mezői munkával elfoglalva, otthon tartatják pásztornak meg pesztrának.

Az ily téli iskoláztatás épen csak arra jó, hogy gyermekeik tudatlanok és faragatlanok maradjanak; mert a később feljövő gyermekkel kénytelen a tanító a tanítást előrről kezdeni és soha sem lesz képes a többiek utólról, kik előtte az oktatásban fokozatosan haladnak.

Kora tavasszal pedig, mielőtt befejezhetné az osztály számára előírt tananyagot, már ismét kivési az iskolából, hogy gyermeke minél gyorsabban elfeledje a tanultakat.

Csodálkozok aztán és a tanítót okolja, ha gyermeke három-négy téli iskoláztatás után sem tud semmit. Holott az ily gyermekek tudatlanságának és csiszolatlanságának oka egyedül a szülői gondatlanságban és muladékosságban rejlik, mert a dolog természetébe hozza magával, hogy a mely gyermeket később adnak iskolába, vagy onnét korán ki fognak, vagy eltűrik a szülőktől, hogy gyermekeik csak akkor menjenek iskolába, mikor nekik tesszik, és így tanulmányaikban ablakokat hagyogatnak, azok soha sem lesznek képesek tanulmányaikban tanuló társaikkal lépést tartani. Azért nem is kedvelik a tanulást és tőlük telhetőleg kerülnek az iskolát.

Ajánlom tehát a szülőktől, hogy mert gyermekeik az ő legdrágább és legfőbb kincseik, adják azokat föl az iskolába mindjárt a tanév kezdetén és ne is vegyék ki őket onnét, amíg véget nem ér a tanév. Sőt tanév közt se engedjék meg nekik, hogy betegség esetét, vagy az idő zordonságát kivéve, elmulasszák az előadásokat és örömmel fogják tapasztalni, hogy gyermekeik mily szép előmenetelt tesznek a tanulmányokban és az emberséges viseletben.

De meg arra is legyen gondja minden, gyermekeit iskolába járató szülőnek, hoga tanuló gyermekeik el legyen látva minden szükséges ruházattal, élelemmel, tankönyvekkel és tanszerekkel. Mert a tapasztalás bizonyítja, hogy az elsatnyult, didergő és éhező gyermeknek nincs fogékonysága a tanulásra. Amelyik pedig nincs a szükséges tankönyvekkel és iskolai szerekkel ellátva, elkedvetlenedik a tanulástól, mikor ha akarna sem képes tanszerek és tankönyvek hiányában tanulni.

Tudom én nagyon jól, hogy a szegénység és tehetetlenség sok mindent megmagyaráz és sok jó szándékot meg hiúsít: de épen azért a szegénysorsu szü-

lőknek utána kell lenni, gyermekeik pontos iskoláztatása által, hogy gyermekeik a ruha- és tanszerekre érdemesekké legyenek.

A szegénység, elismerem és tudom, hogy mindenestre nehezen elviselhető állapot: de azt is tudom, hogy a tudatlanság és műveletlenség nem teszi könnyebbé és elviselhetőbbé a szegénységet. Sőt ellenkezőleg akárhányszor példát találunk rá, hogy a szegénysorsu szülők, gyermekeik iskoláztatása által szabadulnak meg a szegénység jármától, mert a tudományban és művelődésben, sokszor betevő falatjuknak maguktól való megvonása által, oly kincseket adnak gyermekeiknek, melyeknek áldásai rájuk is visszahatnak. A közmondás szerint ugyanis többet lehet kivinni ésszel, mint erővel.

De még azt is ajánlom a szülők figyelmébe, hogy iskolába járó gyermekeikből ne akarjanak minden áron urat nevelni; mert tapasztalatom, hogy akárhányszor szülő úgy gondolkodik, hogy ha már gyermeke egy-két polgári, vagy más közeptanodai osztályt elvégez, csak paraszt, vagy mesterember nem lehet. Holott a kézi munka soha sem szégyen, mert apostol létére még szent Pál is avval kereste kenyerét. Mily kincsbánya is rejlik a kézi munkában, mellyel a tapasztalás szerint vagyont lehet gyűjteni. Az ury életéről pedig azt mondhatom, hogy sokan futnak érte, de csak kevesen érik céljukat. A koldus ury életéről pedig sokkal különb életmódja van a független iparosnak, kereskedőnek és gazdálkodónak, ki rangjához képest tisztességes munkával tudja a napi szükségességeket magának és családjának megszerezni.

Hegyí Antal.

A harmadik feladat.

Első a közvilágítás, második a még fontosabb: a vízvezeték, és harmadik a legeslegfontosabb kérdés: az utcák és piacterek kikövezése.

Ezeket a kérdéseket, amely nélkül el sem képzelhető városi élet, nálunk az előjáróság eleinte meg sem akarta hallgatni. Ötletnek neveztek s még most is annak mondják az utcák és terek kikövezését: de már a helyi sajtó hosszas küzdelmei folytán, a két első látják, hogy meg kell valósítani. Csak is a legfontosabbat nem bírják egész jelentőségében felismerni.

Temesvár, Pozsony, Kassa, Brassó tíz-tíz évenként előre elkészítik azoknak a feladatoknak programját és költségvetését, amelyeket meg akarnak valósítani, hogy ne a pótdadók kelljen emelni. Am de ezer évről kellett lefolyni, amíg felismerték a közvilágítás és általános vízvezeték fontosságát, s talán évekig kellett volna tárgyalni a helyi sajtónak ezt a kérdést is, ha Dr. Csucs János h. főszolgabíró nem vette volna észre, hogy ebben az irányban a közigazgatásnak kötelességei vannak a közönség jogos igényeivel szemben, és el nem határozta volna, hogy felkarolja a közönség régi óhaját.

A dolog épen most aktuális, mert a költségvetést tárgyalni fogják és most van alkalom arra, hogy kimondja a közgyűlés, miszerint a főter és vasut felé vezető főbb utcákat legalább kiburkoltassa a mérnöki állás szervezése után.

A közeztvám és helypénz jövedelme 12029 korona volt a múlt évben. Ezt a jövedelmet az engedélyokirat szerint nem is szabad más célra fordítani, mint az utcák és piactér kiburkolására.

Csongrádon egy [] méter 6 koronába került, gránit kövel, a felső tiszai városokban ellenben 1 kor. 12 fillérbe kerül tiszai kövel a burkolat.

Tutajokon ide szállítva a Tisza követ, itt is olcsóbban lehetne az utcákat kiburkoltatni, ha nem úgy járunk el a dologgal, mint a villanyvilágítással, t. i. ha nem fogjuk mellőzni a nyílt pályázatot.

A kérdés most csak az tehát, hogy

a közgyűlés mondaná ki, miszerint óhajtja az utcák és piacok kikövezését, és a közeztvám, valamint helypénz jövedelmeit nem engedi más célra fordítani, mint arra, amelyre rendeltetve van.

Dr. Csucs János h. főszolgabíró megette a kezdeményező lépéseket; bekérte a közgyűléstől az erre vonatkozó számításokat és valószínűleg élni is fog törvényadta felügyeleti jogával, s nem fogja megengedni, hogy ez a nagy összeg elpocsékolassék felesleges kiadásokra, hanem tisztán csak arra, amelyre a törvény kötelezi a város előjáróságát.

Azt fogják mondani erre sokan, hogy hát akkor, ha ezt a 12 ezer koronát az utcák kiburkolására fogják évente fordítani, akkor honnét fogják fedezni a költségvetésből így maradt hiányt?

Igazán naiv kérdés.

Először is nem 12 — de 18 ezer koronát bátran meg lehet takarítani a pazar költségvetésből.

Másodszor pedig nem csak 12 ezer korona új jövedelmet, hanem sokkal többet lehetne beszerezni a városnak, ha szakemberek állítanák egybe a költségvetést.

Ugyan micsoda komédia az, mikor a költségvetést ki nem nyomtatják, hanem három emberből álló bizottságot küldenek ki annak átvizsgálására?

Micsoda komédia ez? Hát csak így szokták azt megvizsgálni, hogy $2 \times 2 = 4$? Igazán gunynak beillő porhintés így tárgyalni a költségvetést, egy város 100 percenten felüli, tehát kritikán aluli költségvetését — hogy az alapos, tehát hetekig tartó tanulmányozás helyett 3 ember előtt felolvassák annak teteleit, s 2—3 óra alatt áttekinthessék annak szörnyű hiányait, ferdeségeit?

Igenis szakemberek előtt első pillanatra feltűnnek az ilyen tételek, hogy p. o. a közeztvám és helypénz jövedelmei nincsenek tisztán külön cím alatt láthatólag kitüntetve és kiadásai még kevésbé vannak összehasonlítva a rendes költségvetésben.

Szakember előtt rögtön feltűnik, hogy micsoda abszurdum az is, micsoda hallatlan pazarlás az is, évről-évre megterhelni egy 110% pótdadók alatt nyögő község lakosságát kétféle tűzoltókkal, 6000 koronát kidobni a községi tűzoltókra, mikor van itt már önkéntes tűzoltóság is?

Ha a főszolgabírói hivatalok vezetői gyakorolták volna ellenőrző jogukat, úgy mint azt Vadnay Andor főispán példájával megmutatta, s mint azt Mátéffy Kálmán volt főszolgabíró is itt létekor cselekedte: akkor a megye községeiben sem lennének ilyen kritikán aluli költségvetésekkel, 109 percentes pótdadókkal megterhelve az adófizetőket.

Tessék elővenni a spongyát és krétát a közgyűlésnek — lehet ott még törölni sok mást is, úgy hogy 18 ezer korona kiadásnak törlesztését nem fogják megbánni.

De van még egyéb módja is a költségvetés szabályszerű egybeállításának. — Tessék a népségi bizottság elé utalt kérdések közül csak azt az egy dolgot befoglalni a költségvetés keretébe, hogy a holt Tisza medrét lecsapolatja a város és a bökényi gát két oldalát is betelepíti szőlővel. — Így 300 holdat nyerne 7—8 év alatt, amelynek évi jövedelme 120 ezer korona lenne. A pótdadók által fedezendő összeg 155 ezer korona ma — és így 10 év múlva, mikor már a szőlőtelep jövedelme beállítható lesz a költségvetésbe; maradna a leszállított pótdadó csak 25 ezer korona.

Ezt is lehetne fedezni más jövedelmekből, tíz év alatt ki lehetne találni a módját.

Jövedelmezne már jövőre is 2—3000 adót a létesítendő bor értékesítő r. v. társaság is, jövedelmezne új gyárak, iparvállalatok is, ha az előjáróság nem sajnált volna 2 holdat a selyem tenyésztési célokra.

Hát még hol vannak a városi gaz-

dálkodás egyéb hibái; amelyeket a szakértői szem azonnal, de a laikus adófizetők soha sem bírnak észre venni. A laikus közgyűlésnek oda böki a javaslat, hogy butorokra Csongrádon kell évente 6140 korona, iroda szerekre 4394 korona, 3000 koronával több tűzkár biztosítás mint tavaly, előfogatásra 2600 koronával több mint tavaly. Előre nem látható kiadásokra pedig kell 7000 korona.

Aki ösmeri az ország városainak költségvetéseit, meglepve látja a könnyelmű gazdálkodásnak eme horribilis tételeit. Butorokra másutt évente pár száz koronát költenek el és nem 6140 koronát. Iroda szerekre nem évente 1000 koronával többet, hanem 50 vagy 60 koronával többet, mint a múlt évben. Tűzkár biztosításnál 3000 koronával emelni a tételeket ez is furcsa kívánság akkor, amikor a városi tűzbiztosítással évente 20—25 ezer koronával szaporodna a jövedelem. Előfogatásra évente nem 2600 koronával, de egy fillérrel sem engedik másutt szaporítani az örökös kiadásokat. Itt azonban elég azt mondani, hogy ez kell — és a közgyűlés 40 tagjából 14 ember előljárósági tag lévén, fejbólintással mindent megszavaznak, ahelyett, hogy szigorúan ügyelnének a költségvetés előállítására.

Nem így kell költségvetéseket egybeállítani és tárgyalni egy város számára — nem így össze toldozni, földözni, előre látás nélkül egy csomó kiadást és bevételt a tavalyi kaptafára, amelynek vége az, hogy csak az adókat kell emelni, mert egyéb jövedelmet kigondolni, ki tervelni nem tudnak.

Dr. Csucs János főszolgabíró urat üdvözöljük, hogy ellenőrző jogát gyakorolni akarja a város érdekében. Üdvösen tenné, ha Vadnay főispán szép példáját követve megmentené Csongrádot is az adósról irgalmatlan préselésétől.

Dr. Hollósy.

UJDONSÁGOK.

— **Áthelyezés.** Kinczel Venczel kiskunhalasi s. lelkész és Géczy Géza soroksári hitoktató városunkba helyeztetek át az áll. elemi iskolához hitoktatói minőségben.

— **Református istentisztelet.** Ma délután 1/2 11 órakor, a m. kir. állami polgári leányiskola rajztermében református istentisztelet fog tartatni.

— **Inséges osztendő.** A Magyar Alföldet azok, akik nem laknak itt, valóságos Kánaánnak tartják; pedig nagyon csatlakoznak; mert az alföldi szélsőséges időjárás nem egyszer nagy inséget szokott előidézni. Így p. o. 1863-ban még a fű is kiszáradt és az egész alföld már július közepén leperzselt pusztához hasonlított. Ez előtt 3 évvel és 2 évvel a nyári hőség a buzán kívül mindent le perzselt. Az idén sem kímélt meg a nyári rekkenő forróság semmit, buza sem termett; kukorica silányas, szőlő és így bor sem lesz, sőt még a burgonya sem fizet jól. Amellett a hus, zsír, egyáltalában a piac méregdrága, csak dinnye, uborka és paprika van bőven. No, legalább az inség közepette azzal az atyai tanácsal látnak el bennünket, hogy együnk ecetes uborkát, éppen úgy, mint akkor: midőn a hus drágasága miatt panaszkodtunk és egyik vármegyei korifeus azt mondotta, hogy aki szegény, ne egyék kappan pecsenyét: hanem házi nyulat. Annyi tény, hogy a kínai kuli még a patkányt és az egeret kitűnő pecsenyének tartja, de szükségből a varangy békát, a hernyót és a földi gilisztát is megessi szét. Budha nagyobb dicsőségére. Ebből az a tanúság, hogy ne panaszkodjunk az inség miatt.

— **Ujjonok és póttartalékosok behívása.** A hadügyminiszter által kiadott rendelet a tényleges szolgálatra berendelt ujjonok bevonulásának napját, az eddigi szokástól eltérőleg, október 16-ára állapítja meg.

Az egyéves önkéntesek a honvédségnél és a közös hadsezegnél azonban, mint rendszeren, ez évben is október elsején kezdik meg tényleges szolgálatukat. A közös hadsereg póttartalékosai október 3-án, a honvédség tartalékosai pedig október 6-án jelentkeznek szolgálatra, míg az önkéntes póttartalékosok behívása mindkét hadseregnél október első napjára szól.

— **A hadsereg és a magyar ipar.** Ismeretes, hogy a kereskedelmi miniszter az Orsz. Iparegyesületet azon értesítéssel kereste meg, hogy a hadügyminisztérium, illetve közös hadsereg részére nem ad megfelelő ajánlatokat. Illetékes részről az a hír jár, hogy a magyar iparnak bizonyos cikkek beszerzésénél az egész kontingenst hajlandók megadni, nem csupán a kvóta után megillető részt, miután sok oly szállítandó anyag lévén, ami Magyarországon be nem szerezhető, az arányt másképp el nem érhetik. A Országos Iparegyesületi mindent elkövet, hogy a magyar iparosságot kellően tájékoztassa arról, hogy a hadsereg szükségleteinek fedezésére az az eddiginél fokozottabb mérvben lépjen akcióba.

— **Fővárosi Cabaret.** Mint lapársunk a »Szentesi Lap« írja: Hevesi Mihály társulata elsőrangú művészekből áll és így nagyon rászolgálnak a t. közönség pártolására. Mi a magunk részéről is melegen ajánljuk a t. közönségnek azzal a kijelentéssel, hogy aki jól akar szórakozni, keresse fel ma este és nézze meg őket.

— **A vasuti pályaházig.** Végre hozzáfogott az előljáróság a főszolgabírói hivatal hosszas sürgetése folytán a gyalog járó elkészítéséhez. Talán még most sem kezdtek volna a munkához, mert a vállalkozó felebbezni akart a sztrájkra való hivatkozással, hanem Kovács Elemér jegyző és a főszolgabíró folytonos sürgetéseire erélyesebb módot használt a vállalkozóval szemben és így vége lett a félévi sztrájknak, s megkezdték a járdák burkolását. Most már 4 helyen lesz elkészítve a járda, a Magtár-utca és a Könyök-utca hiányzó részein. Dr. Csucs János főszolgabíró most a piactér és a jobb utcák kiburkolását akarja kezdeményezni, s ebben nemcsak az előljáróság, főleg Kovács Elemér jegyző is, de az egész közönség egyetért vele, hogy az nagy szükségét pótolna. Miért nem csinálták hát meg eddig? Azért, mert nem volt aki kezdeményezze — hiszen mindenki félt attól, hogy a főjegyző kifogja gunyolni a kezdeményezést, ha az nem tőle eredt.

— **Tűzek.** Folyó hó 27-én d. e. 10 órakor Pusztai Lászlónak Arany János-utcában egy boglya takarmánya leégett. — Ugyancsak 27-én éjjel a Hunyady-téren levő Sándor Bánfi György háza ismeretlen okból kigyulladt és mire a tűzoltók oda értek, teljesen leégett. — Cselédes Varga Gáspár kilences tanyai lakóháza 28-án szintén leégett. — Sajátságos, hogy a toronyból az őrszobába nem a telefonon mondják be azt, hogy a tűz milyen irányban van, hanem többször láttuk már, hogy a kocsit, ha a kapun kijön, elsőbb meg kell neki állni és kérdezni, hogy merre menjenek. Bizon jó lenne azt a telefont, ha el van romolva, megcsináltatni, mert ilyen nagy szárazságban, veszély esetén az is sokszor nagy idő veszteség.

Jegyzőkönyv.

Fölvételt Csongrádon, 1907. augusztus 27-én a csongrádi róm. kath. kántori állás betöltése tárgyában.

Jelen voltak alulírottak:

Porubszky József apát-plebános jelenti, hogy a községi előljáróság által hivatalához áttett azon közigazgatásági bírósági döntvény másolatát, melynek alapján

a csongrádi róm. kath. kántor választás joga a csongrádi képviselőtestület római katolikus tagjait illeti, 633/1907. sz. a. jun. 4-én fölterjesztette az egyházmegyei hatósághoz, kérvén a választás elrendelését.

Az egyházmegyei hatóság a kerületi esperes után a plebánosra s a községi előljáróságra bizza a választás módzatainak megállapítását és a választás idejének kitűzését.

Tekintve a július és augusztus hónapok szorgos munkaidejét, a plebános főhatósági beleegyezéssel a választást az ősi időre halasztotta el.

Ezen jelentés tudomásul vétetvén, plebános a következő, — a kerületi esperessel f. hó 15-én együttesen megállapított pályázati hirdetést terjeszti elő:

»Csongrádon a róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 1. természetbeni lakás és kert; 2. a városi pénztárból 800 K., azaz nyolcszáz korona; 3. 29.1386/1600 hold szántóföld; 4. stóla jövedelem évi átlaga 3 ezer korona. — Köteles az egyházi szertartásokban teljesen és önállóan járni, kellemes hangu segédet tartani és mindkét templomi isteni tiszteleteket ellátni. Kívántatik tanítói oklevél, továbbá kántori működési bizonyítvány vagy kántori oklevél. Az 1904. június 7-én felvett és hatóságilag megerősített jegyzőkönyv rendeleteihez egy a stóla és bucsuztató illetékesedésében, mint a többiekben alkalmazkodni tartozik. A kérvények szeptember 28-ig bezárólagosan Porubszky József csongrádi apát-plebánoshoz küldendők. A választás napja szeptember 30.«

Ezen előterjesztés egyhangulag elfogadtatott és elhatároztatott, hogy egy a »Népnevelőben«, mint a »Néptanítók Lapja«-ban kétszer közzé tétessék.

Kmf.

Máté Imre, I. bíró, Kovács Elemér, II. jegyző Porubszky József, apát-plebános.

TANÜGY.

Értesítés.

A csongrádi m. kir. állami polgári fiúiskolában a tanulók szabályszerű felvétele szeptember hó 1—5-ik napjain d. e. 8—12 óráig az állami polgári fiúiskola épületében történik.

A polgári fiúiskola I-ső osztályába szabályszerűen csak oly tanuló vehető fel a) ki életének 9-ik évét betöltötte, b) ki az elemi iskola 4-ik osztályát sikerrel végezte s azt iskolai bizonyítvánnyal, vagy felvételi vizsgálatnál igazolja, c) a polgári iskolába belépő tanuló, bármely nemzetiséghez tartozik is, a magyar nyelvet köteles annyira tudni, hogy a magyar nyelven tartott oktatásban akadály nélkül résztvehessen; végre d) a polgári iskola bármely osztályában minden olyan tanuló felvehető, ki koránál fogva abba beillik s az azon osztályban megkívánt előkészültségeről vizsgálat után bizonyosságot tesz.

Tandij egész évre 10 kor., mi felelőrszben szeptemberben, felelőrszben pedig február elején fizetendő.

A beiratási díjak 3 kor. 30 fillér a beiratás alkalmával fizetendők.

Szegénysorsu, de jó magaviseletű és jó előmeneteli tanulók tandíjmentességért folyamodhatnak. A tandíjmentességi kérvény kir. Tanfelügyelőhöz címezve, iskolai bizonyítvánnyal és egy évnél nem régebb keletű szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a beiratás alkalmával az igazgatóságnál adandó be.

Szegénysorsu és jó előmeneteli tanulók tanulmánysegélyben is részesülhetnek.

A beiratásnál a tanulók szülők vagy gyámjuk kíséretében jelentkezhetnek, hol iskolai bizonyítványukat, keresztlevelüket és újra oltási bizonyítványukat tartoznak bemutatni.

Csongrád, 1907. augusztus 31.

Az igazgatóság.

A helybeli állami belterületi elemi iskolába az 1907/908. tanévre a beiratások f. hó 5, 6, 7. és 9-én d. e. 8—12 óráig, a tanyai iskolákba f. hó 20—30-ig bezárólag eszközöltenek.

A felvételnél felmutatandó, ha a tanuló már iskolába járt, az iskolai bizonyítvány, a keresztlevel (családi értesítő) és oltási bizonyítvány.

A helybeli illetőségű tanulók a felvételi és tandíj fizetése alól fel vannak mentve.

Csongrád, 1907. aug. 31.

Az állami iskolai gondnokság.

Kiadó lakás.

Szabó Sándornak a piactéren levő házában a Horváth-féle borbély üzlete azonnal és szintén a most Bagossy József által birt helyiség 1908. április 1-től haszonberbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal házában, Jókai-utca 12, vagy a Csongrád városi takarékpénztárban.

21 féle, városunk főbb épületeit ábrázoló gyönyörű kivitelű képes levelező lap érkezett Weisz Márk könyvkereskedésébe.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel lapunk kiadóhivatalában.

6069/907. sz.

Hirdetmény.

Csongrád községben a községi téglajárdák és átereszek fokozatos kiépítését zárt ajánlati verseny útján 1907. év okt. hó 1-től számított három évre vállalatba kiadom.

Egységárák a laptéglázásnál négy-szögméterenkint 1 korona 90 fillért; éltéglázásnál ennek kétszere. ét, átereszeknél köbméterenkint 25 korona 40 fillért; javításoknál laptéglázásoknál négy-szögméterenkint 40 fillért állapítok meg. Az ajánlatok mind a három árra százalék szerint történik. A versenyezni kívánókat felhívom, hogy zárt ajánlatukat 1 koronás bélyeggel, 300 korona bánompénzzel ellátva 1907. év szeptember hó 10-ig annál inkább is adják be, mert elkésve érkezett, nem kellően kiállított ajánlatok, avagy pedig bánompénz nélkül beadott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokban számokkal és betűkkel tisztán kiírandó az ajánlati összeg, s határozottan kijelentendő, hogy az ajánlatot tevő az árlejtési feltételeket ismeri, magát azoknak aláveti.

Megjegyzem, hogy a készitendő járdák munkadíja az eddig tervezettek szerint évenként mintegy 10.000 koronát fog kitenni, mely mindig az elrendelt s tényleg készített s átvett járdázás után fog a vállalkozóknak kifizettetni.

Az árlejtési feltételek alóli jegyző hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A beérkezett ajánlatok 1907. év szeptember hó 11-én d. e. 9 órakor fognak az előjáróság által elbíráltatni, amikor az előjáróság fentartja magának a jogot, hogy a beadott zárt ajánlatok közül az arra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Csongrád, 1907. aug. 23.

Kovács, II. jegyző.

Szőlő eladás.

Vadász Károly tulajdonát képező, az uraság után levő *őreg szőlője villaszerű csinos épülettel és terméssel együtt örök áron eladó.* Értekezhetni a tulajdonos lakásán, Félegyházi-ut 12.

15

forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű férföltöny, felöltő vagy télikabát KRAUSZ F. és TSA uri szabó-üzlete. Budapest, Kerepesi-ut 69. — Vidékre mintákat mértékvételi utasítással bérmentve.

A csongrád-városi takarékpénztár

Csemege-féle bérházában egy 4 szobából és hozzávaló mellékhelyiségekből álló uri lakás **azonnal** kiadó. A feltételek megtudhatók a takarékhivatalában.

Hajeltávolító! Hölgyek figyelmébe!

„Szomet“ amerikai ujdonság az arcz bármely részén és karon szőr kinövéseket könnyű kezeléssel pár perc alatt gyökerestől eltávolíthat biztos sikerrel. Használati utasítással diszkrétan küld 10 korona utánvétellel magyarországi kizárólagos főraktárából Soós Károly, Marosvásárhely.

A legújabb szenzáció!

5 kedvelt operette ingyen

5 kedvelt operettet ingyen hap minden vevő aki nálam vásárol

egy Operette-Gramofont.

Ára 30 korona teljes felszereléssel együtt.

Az „Operette-Gramofon“ az 5 nagy patent lemezzel együtt, kapható egyedül csakis:

Wagner a „Hangszer Király“-nál.

Magyarország legnagyobb raktára különleges és működvelői hangszerekben.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15/v.

Szabad megtekintés! Szabad megtekintés!

Telefon 67-85.

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti »Styria« kötőgép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első styriai kötőgép-gyár

magyarországi képviselete FOGL J. L. műgépész. Budapest, VI., Csengery-u. 54.

Ha köszvényben, reumában, ischiasban szenved, vegyen egy üveg

Dr. Flesch-féle

köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. Flesch E. M.

„Magyar korona“ gyógyszerárban, GYÓR, Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való »Családi« üveg ára 5 kor, 3 kis, vagy 2 »Családi« üveg rendelésnél már bérmentéssel küldjük

Ház és üzlet eladás.

Csanyteleken a főutcán levő **261. számú ház beltelekkel, szép kerttel**, kitűnő forgalmu fűszer üzlettel, elköltözés miatt, kedvező feltételek mellett szabad kézből azonnal eladó.

Ertekezni lehet **Tábit Imre** tulajdonossal bármikor Csanyteleken.

Rheumát,

Csúzt,

Köszvényt

föltétlenül és biztosan gyógyít a híres és minden házban nélkülözhetetlen

Dr. Arányi herculesfürdői

Rheuma-olaj

Ajánlható kéz, láb, hát, mell és derékfájás, ülés, erőltetés, ficamodásoknál, fülfájás és fülzúgás, fej- és fogfájásnál. Kapható a készítőnél:

Balla Sándor gyógyszerész Hódmezővásárhely, Kossuth-tér.

Ára 1 üvegnek 2 korona. — Próbaüveg 1 korona. 6 koronás rendelésnél ingyen csomagolás, bérmentve

Vigyázz! Egy próba mindent bizonyít. Ne hagyjuk magunkat lebeszélni.

Törekvő emberek figyelmébe!

T. Szücs Mihály és Társa cég Nagyváradon, füzes fatelep 3 szám alatt ajánlja új alakú és igen célszerű, törvényesen védett

saját rendszerű hornyolt cement tetőcserépkézi gépeit, cement és homok keverékből előállítandó igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel **nagy jövedelmet biztosító üzlet létesíthető.** Nagyobb mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinkkel társul is elmegyünk.

Építésszek és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyártathatják, mivel a gépek hordozhatók, és bárhol fellálíthatók; az üzlet bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük mielőbb érdeklődni bővebb értesítést személyesen vagy levél útján fenti cégtől beszerezni sziveskedjék, hol a gyártás módja, a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető.

Nyomatott a kiadótulajdonos: Weisz Márk könyvnyomdájában Csongrádon. 1907.